

ଓର୍ବଲ
ପ୍ରକାଶନକାରୀ

№ 13

ମୁଖ୍ୟ ଚାରି ପରିବାରଙ୍ଗାଳୀ, — ବେଳୀ,

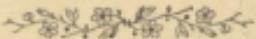
1909

B. T. Acharya

შინაარსი

I.—მინდორჩე. — ღერძი, ა. კუდოშვილისა.	3
II.—დიდედას სიზმარი. — ცქვატიას	4
III.—ფრინველთა ენის მცოდნე ვეზირი და ყეინი. — (ძველი პერსია) დათვეთ ჭანაშვილისა	8
IV.—ქარიყლაპია. — (რუსულით) ლ. კლავკასიმ	12
V.—ვარდანის მსხვერპლი. — აშხავი (სომხურით) ქ. ქ—ის	18
VI.—ეირის თაეგადასავალი. — X / ნადირობა, XVI შედორი, (ფრანგულით) ან. აშილასვარისა	18
VII.—ა) ანაგრამა, — ბ) რებუსი და ალსნა.	24

ნაბეჭდული № 13

03.06.1909 145 1909 1909

ტყითლისი, ელექტრონის სტამა: წიგნების გამოშეცემა ქართველთა ამანაგრძლება.

ପ୍ରକାଶକ

I	მინდობრზე.—ლექსი, ა. კუდოშვილისა	3
II	დღედას სიზმარი.—ცტეპორისა	4
III	ფრინველთა ენის მცოდნე ვეზირი და ყეინი.—(ძველი არაეკი) დათვეთ ჭანაშვილისა	8
IV	ქართულაპირი.—(რუსული) ლ. გლიხავასი	12
V	ვარდანის მსხვერპლი.—ამიავი (სომხური) ქ. პ—ისა	18
VI	ვირის თავგადასავალი.—X წ ნადირობა, XI მედორი, (ფრანგული) ან. ამილაზვარისა	18
VII	ანაგრამა,—ბ) რებუსი და ილსნა	24

ଅନେକାଳୀ

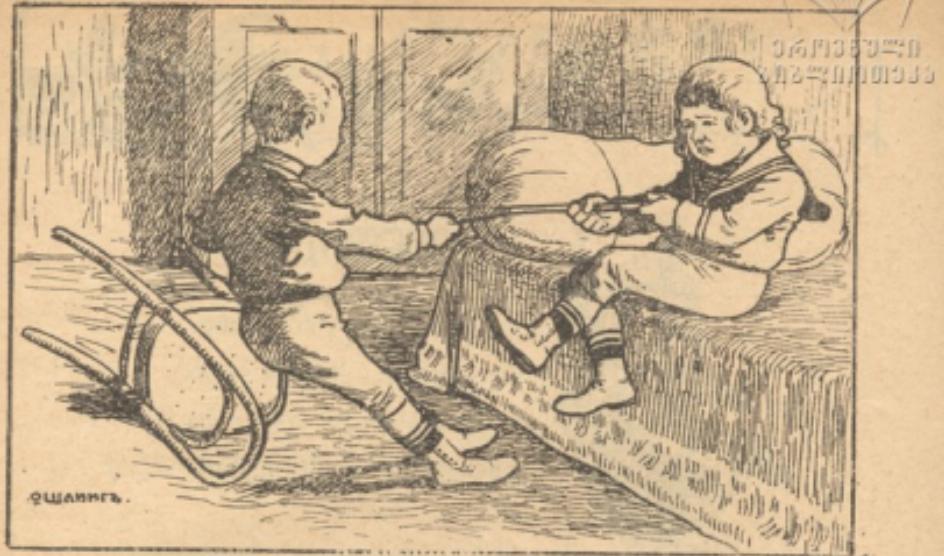

ଓ ହିନ୍ଦ ରା ଗିନ୍ ଶଫାନ୍ଦ,
ଦିଦି, ଦିଦି, ଶୈରି, ଶୈରି,
ମନ୍ଦିରିତିଷ୍ଠନ୍ତ ରା ଗନ୍ଧାତ ମେଘରିତ
ଶୈଦଶିଲ୍ପି ବନ୍ଦାଶ ଶୈରି!

ମନ୍ଦିରିତିଷ୍ଠନ୍ତ ମେଘରିତ, ଫୁଲ,
ଶୈରି ଶୈରିତି ଶାଶ୍ଵରାତ ମାରିଦାର,
ଶାଶ୍ଵରାତିରିଦ୍ବୀପ, ଶିନ୍ଦି ଦିଦି,
ଶିନ୍ଦି ତାମାମିଳି ଶାଶ୍ଵରାତ ଶାଶ୍ଵରାତ!

ମାତି, ଶାଶ୍ଵରାତ ଶାଶ୍ଵରାତ ଶାଶ୍ଵରାତ,
ଦିଦି, ଦିଦି, ଶୈରି, ଶୈରି,
ଶାଶ୍ଵରାତିରି ଶାଶ୍ଵରାତ ଶାଶ୍ଵରାତ
ଶାଶ୍ଵରାତ ମନ୍ଦିରିତି ମେଘରିତ! ॥ ୧୩ ଶାଶ୍ଵରାତ

ღმლობება.

ღრღედას სიზმარი

(უძლვნი ჩიტუნას)

ლირბილის შემდეგ მოუსვენარ გიგლას რამდენიმე სქამი ერთი ერთმანეთზედ ჩაემწერივებინა, უკან ბე-ბერი დიდები დაესვა, თვითონ თავის სასადილო მაღალ სკამზედ შესკუპებულიერ და ერთის უფარილით, „ახუს“ ძახილით ვითომ საულისაკენ მიაქროლებდა. გიგლას იმ წამს თავი მართლა მეეტლეთ მიაჩნდა; ფეხ-მოგლეჭილი ცხე-ნი რაშად ეჩვენებოდა და სადამოს ბინდით დაუურსებული ითა-ხი საშიშარ გზად და მთა-ტუედ წარმოედგინა.

— ახუ, შე თხერო, საით მიდისარ, ახუ! — შესძახებდა ხოლმე ზოგჯერ ოცნებით გატაცებული გიგლა და მოდერუ-ბულ მოლტს, ისედაც გვერდ შენგრეულ ცხენს, წარა-მარა უტელაშუნებდა.

— დიდება! რომ იცოდე, რა ძორს მიმუავხარ, რა ბევრ მგლებს და ტურებს გაჩვენებ, მაგრამ კი ნუ შეგემინდება, ჩემა კოხტა ისე მოჰქურცხლავს რომ... — გამოელაპარაკებოდა ხოლმე მაღ-მაღ ბებერს, რომელიც მეტის კდომით ისე მისუსტე-

ბულიე, რომ არაქათ-გამოლეულის თავი დაბლა შეუქონდას და საძილეთ თვალებს ლულავდა.

— არა, მკილო, არ მემენდება. მენ თღონდ ცხენები ჩქარა გარექე, რომ დროით მედიოსოს ი სოფელში მისვლა, თორებ ამაზედ მეტი ადარ შემიძლიან, მოგვედი, გული მიწუხდება, მენმა გაზრდამ.—ესვეწებოდა გაბეჭრებული ბებერი და თან კმითეურად ჩაეკითხებოდა:

— მივედით განა, მკილო? ეხლა-კი მე კითომ სახლში გადოვალ, ჩემს მაგივრად კ მენ მეტობარ კატას ჩავიბრძანებ და თქვენ თონივე უპანევე დაბრუნდებით.

— რას ამბობ, ღიდედო, რა დორს მისვლაა, როდესაც კურ დიდი წეალი არც კა გაგვიგლია, არც მავ მთას და უკავის ციხეს მივახლოვებულვართ და მენ კა გაიძახი, მივე-დითო.—თითქოს წერომით უასესეს გიგლომ, ცხენებს კიბრ-ზედ უფრო ხმა-მაღლა მემოუტია და სკამებს ისეთი რახა-რუსი აუტება, რომ ჰერი გიდი! კითომ გაფრინდა და ბებე-რიც მორს გაიტაცა.

რადას იზამდა საბრალო; კარგად იცოდა, მისი დაძრა და გიგლას გაუთავებული ტირილი ერთი იქნებოდა; ამის გამო

იყდა უძრავად ერთ ალაგას და კალთაში მკაფიო მძარღის ქადაგის
ტასთან ერთად საცოდავად თვალებს ლულავდა. ციხის მოგო-
ნებაზედ გიგლა ისეთმა ოცნებამ გაიტაცა, რომ მოღერებული
ძოლტი უნებურად ძირს ჩამოუშვა, სკამს ზურგი მაგრა მია-
უწინო და მის პირდაპირ ჩამობნელებულ კუთხეს თვალები
დიდხანს გაუმტერა. ოთახში იმ წამს მხოლოდ კატის ხრუ-
ტუნი და დიდებას მსუბუქი ფშვინვა-და ისმოდა.

— დმერთო! რა დიდი ციხეა, რა მავად გამოიცემორება იმ
უძველებელ მთიდგან! აგრე მის გარშემო ეორნები რა რიგ
ძემომწკრივებულან; ნერა ვიცოდე, რად ესვევიან, რა დარჩე-
ნიათ? ვინ იცის, იმ ბეჭედ ადგილას დათვები ვინმე მგზავრს
დახვევიან და სბიძგნიან. ო....ო, რა სამიშოა, აქ კი ჩემი
ცხენი მერცხალივით უნდა გაფაფრინო, თორემ ემანდ ძეც არ
დაძეწივნენ და დიდება არ მოტაცონ. მერე რა ბნელა, რა
სიჩუმეა! — აშინებდა ოცნებით გიგლა თავის თავს, მაგრამ იმავ
შიძით თავს გმირად გრძნობდა, ტანში რაღაც ქრუანტელი
უვლიდა, ჰაწია გული თითქოს საომრად უფანცებლებდა. მის
ბეტბუტზედ კი დიდებას ისე დრმად ჩასძინებოდა, რომ გულს
ჩაულილი გიგლას სიტევები საზარელ სიზრმად მოლანდე-
ბოდა და იქო ერთ ტანჯვასა და ვაკლახში. ჸსედავდა — ვი-
თომ გიგლასთან ერთად სოფლის განაპიროს, დიდ ტევში,
ევითელ გულა ევავილებს წამლისთვის ჰერევდა, ვითომ უპ-
ცრად მზე შავის დრუბლებით ძემოვავრანა; ერთ წამს ჩამო-
ბნელდა პრე-მარე და ასტედა სამინელი ჰექა-ქუხილი. ტეს
ხმირი ნისლი ძემოვხვია; ძაბუზმა წვიმამ მის მწვანე კალ-
თებს ლაწა-ლუწი აუკენა. გამოსავლელი გზა კი აღარსადა
სჩანს. — დმერთო, მიბრალე, დამისხენ განსაცდელისგან! —
ჰემინავს საბრალო ბებერი, თან სცდილობს გიგლა მაგრა
გულს მიიხუროს, ტეს ჩქარა კამოახწიოს, მაგრამ დახე უბე-
დურებას! ადგილიდგან გადარ იძერება; აღარც სელები, არც

ფეხები არ ეძორნილება. მთელი სხეული უშუის-უძრავის დროისან ასეთ ტანკვაძი იქთ ბებერი იმ ღროს, როცა გიგლამ ვითომ წეალძი გასვლის ღროს ცხენების ხმა მაღლა „აჩუ“ დასჭეივლა, გასამსნევებლად შოლტი ღონივრად გაუტელაშუნა და მათ მაგივ-რად კი უცაბედად საბრძლო ბებერს გაღუმსეიონა.

— წმინდა არს ღმერთი! შესძახა უცბად თაგზარ-ღაცემულმა ღიდედამ, რომელსაც შოღატის ტელაშუნი შესის ჩამოვარდნად მოელანდა, სქამიდგან თოფ-ნაკრავივით წამოვარდა და, ისედაც გულ-გახეთქილ გიგლას, როგორც გიე, ისე მივარდა, კალ-თიდგან გადაცეკინული გიგლას სათამაშობი რახა-რუხით აქეთ იქით შემოიფანტა, ძირს გადატეორცნი უი კატა ჯერ რაღაც ნაირად აიგევა, შემდეგ მტირალ შვილი-შვილს და ღიდედს თითქოს დაცინვითა და წერომით შეჭხდა და მეორე თოახისკენ ისევ დასაძინებლად არხეინად გასწია ზღაბზენით.

ცეკითი

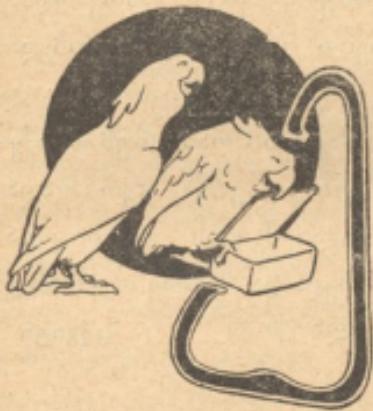

ଓର୍ବିନ୍ଦେଲୀତା ଏବିସ ମତୋଳେ

୩୯୦୮୦ ଧା ପ୍ରାଚୀନ

(ଫ୍ରେଣ୍ଡ ଅନ୍ତର୍ଗତ)

ରତକ୍ଷେତ୍ର କେତେବେଳେ ହେବିନାହାଦ ଓ ଜୁଦା
ମାତ୍ରମୁଦ୍ରା କିମ୍ବା କେବିନି ଶୋଭଣାଦ କାହିଁ
ଠିକି ମରାର୍ଥାଲ୍ଲାଦ ରା ମେଘବରାଲ୍ଲାଙ୍ଗ-
ବେଲ୍ଲାଦ କାହିଁ ରୂପ.

ଏହି ଦରକାସ କାମ୍ପାଟିକ ଦିନକ ଗାନ୍ଧାର୍ତ୍ତ-
ରୂପରୀ ରୂପ. କ୍ଷେତ୍ରାନ୍ତା ଉତ୍ସମ୍ଭବରୀରା.
ଗର୍ବକ ଦରକାସ ତ୍ରିରାମଲ୍ଲାଦ ରୂପ.

ଲୋହମୁଖି ରା ରତ୍ନପଦ୍ମଲୀଳା
ମନ୍ଦିରର୍ମୁଖଲ୍ଲା-ମନ୍ଦିରର୍ମୁଖଲ୍ଲାଦ ରୂପ,
ମରାର୍ଥାଲ୍ଲା ହେବିନିର ବ୍ୟାଲାନିତ,
ରା ମନ୍ତ୍ରଲୀଳା ଧର୍ମମାର୍ତ୍ତରୀନିର
ର୍ମୁଖଲ୍ଲା କରିପାଇବି ରା ରତ୍ନପଦ୍ମଲ୍ଲାଦ
କାମ୍ପାଟିକ ଦିନକ ପ୍ରାଚୀନିର
ମାନ୍ଦିରରୀନିର ପ୍ରାଚୀନିର ଦୂଃଖିନ,
କ୍ଷେତ୍ରର ମାନ୍ଦିରରୀନିର
ରୂପରୀ ରୂପରୀନିର ଦୂଃଖିନ.

ରାତ୍ରିରେ ହେବିନି ପାରିବାରି ରା ଗୁରୁ-ଦୟାର୍ଥିମନିର ରୂପ,
ଶିରମୀର ପ୍ରାଚୀନ ପ୍ରାଚୀନ ମନ୍ଦିରରୀନିର ଦୂଃଖିନ:

— ଏହିମାରୀ ମରାର୍ଥାଲ୍ଲାନିର, କ୍ଷେତ୍ରାନ୍ତା ମନ୍ଦିରରୀ, ତନର୍ମଧ ମାଲ୍ଲା
ମନ୍ତ୍ରଲୀଳାଦ ରାତ୍ରିରେ ପାଇବାରି.

ହେବିନିର ଜୀବି କ୍ଷେତ୍ରର ପ୍ରାଚୀନିର, କ୍ଷେତ୍ରର ରାତ୍ରିରେ କିମ୍ବା
କାମ୍ପାଟିକ ଦିନକ ପ୍ରାଚୀନିର ଦୂଃଖିନ.

ହେବିନିର ମରାର୍ଥାଲ୍ଲାନିର ପ୍ରାଚୀନିର କମି, ରାମ ଜୀବିତର ବ୍ୟାନିରାଦ ରାତ୍ରି
ରାତ୍ରିରେ (ଦୁଃଖି) ପ୍ରାଚୀନିର ପ୍ରାଚୀନିର କମି ମାନ୍ଦିରରୀନିର;
କିମ୍ବା କାମ୍ପାଟିକ ଦିନକ ପ୍ରାଚୀନିର କମି ମାନ୍ଦିରରୀନିର,
ରାମ ଜୀବିତର ବ୍ୟାନିର କମି ମାନ୍ଦିରରୀନିର
ଏହି ପ୍ରାଚୀନିର କମି ମାନ୍ଦିରରୀନିର.

ეს ხმა სატახტო ქალაქიდგან გავრცელდა მოულასტეჭრებისა და თვით მეფეს მაჭუდხაც მექსიმა.

გაუკვირდა მაღიან, რაგდან აქამდე ფრინველთა ქნის მცოდნე კაცი არ ენახა და მოინდომა დარწმუნებულიყო, მართლა კეზირმა იცოდა ეს ენა, თუ სტეუოდა.

ერთხელ მრისხანე უეინი და მისი ვეზირი სანადიროდა წავიდნენ. გზაზე აუარებელი ნანგრევები ხვდათ; სადამოს, როცა შინისექნ ბრუნდებოდნენ, ძექერდნენ ერთს დიდებულ ნანგრევთან; ამ ნანგრევებზე ორი ბუ დაინახეს. ისინი ისხდნენ და თითქო ერთმანეთს თავიანთ ენაზე რაღაცას ელაპარაკებოდნენ. გეზირს გაეცინა. უეინს გული მოუკიდა და მრისხანე უბრძანა: „სწორედ მითხარ, რისთვის გაიცინე, თორებ ეხლავე თავს მოგწრიო.“

ვეზირმა უხასუხა — ფარმანი მიბომე, დიდებული ხელმწიფევე, რომ მენს უკათველესს მონას და მსახურს არ გამიწურები, მეძღვაც ჩვეულებრივს მოწეალებას არ მომაჟლებ და სწორეს გიამბობო. — უეინი დასთანხმდა.

ვეზირმა მდაბლებ თაუები სცი და გაბედვით მოახსენა:

— ერთს ბუს ულამაზესი ვაჟი ჰეოლია, მეორეს — ულამაზესი ქლი.

მათი საუბარი იმათ დაქორწინებას შეეხება. ქალ-ვაჟი თურმე ერთმანეთი მეტის-მეტად შეჭევარებიათ და დედ-მამას ეუბნებიან, თუ ჯგარს გადაგვწერთ, ხომ გარგი, თუ არა და ცოცხალს ვეღარ გვნახავთ.

— უეინს ამ სიტემებზე ნათელი გადაეცინა პირისახეზე და ღიმილით სთქა:

— როგორ დავიკვერო? ახლა შენ მათ მზითევის ამბავსაც მომიუფები, არა?

— ღიაღ, ღიაღ! ერანის ღიაღო მულობელო, საქმის გადაწევება სწორედ შეითევს დაუბრკოლებია. — სანუფოს მამა საპა-

ტარმლოს მამას ეუბნებოდა: „მმათ, მე წინააღმდეგი მათ შეუდლებაზე, ოღონდ ჩვენის ცოლების თანხმობა იქნა და, ამას კარდა, მხითავდ თქვენს ქალს და ჩვენს სარმლოს გა-მოატანოთ სწორედ სამოცი აკლებულ-აწითებული სოფელი“.

— რამდენი? — დაეკითხა ქალის მამა გაპვირებით.

— სამოცი, — მაუგო მან, — ხომ არ გებევრებათ?

— „შენა და შენს შეალის საკუთარის თავის უაღრი და ფაირ არა გცოდნიათ. სამოცი რა საკადრისია? რატომ ექვსას და ათასს არ ითხოვთ? განა არ იცით, რომ მე ერანში მაბარია უძრავი და უავალავი რიცხვი აკლებულ, აწითებულ, გავერანებულ და მინგრეულ-მონგრეულ სოფლებისა?“

— ვგრე მდიდარი ეოფლხარ? — შეეკითხა ვაჟის მამა.

— ოდონდ ჩემს ქალის ნუ დაიწუნებოთ და ნანგრევები, რამდენიც გინდათ, თქვენის რძლის და ჩემის საუკარელი ქალის ფეხქაში იქნა! — მიუგო ქალის მამამ. — ჩემის მეუღლის მამას, განაგრძო მანგი, — სიმი ქალი ჰევანდა და სამიუგეს სუთის-ხუთისი სოფელი მისცა და მე რადა ნაკლები ბიჭი მნახეთ, იმაზედ მეტი მზითევი ვერ გავიმეტო ჩემის ტურდა ქლიმფილისივის! ღმერთმა დღეგრძელ ჰერს მეფობბა ჩვენის მფლობელის ეკინის მაჟმუდისა! ვიდრე იგი მეფედ გვეავს, გაოსრებული სოფლებიც არ მოგვაკლდება!

— მართალი ბძნდებით, — მიუგო სასიმოს მამამ, — ჩვენც ნაოსრები არ გვაკლია, მაგრამ, ხომ მოგეხსენებათ, მეტი ქონება ვის გადაუერია? რაც გემეტებოდეს ჩვენის სარმლოს-თვის, ის გამოატანე მზითვად.

ვეზარმა დაათავა და დირსებით თავვანი სცა ეკინს.

ეკინი უსმენდა ვეზირს, სან იცინოდა, სან იღრუბლებოდა.

ვეზირმა რომ ბუების მოთხრობა დაბარეულა, ეკინი მე-კდა ცხენზე და თავ-ჩაქინდრული წავიდა და გზაზე ამას ფიქ-რობდა. დასკე, ბუებიც მე დამცინიანო.

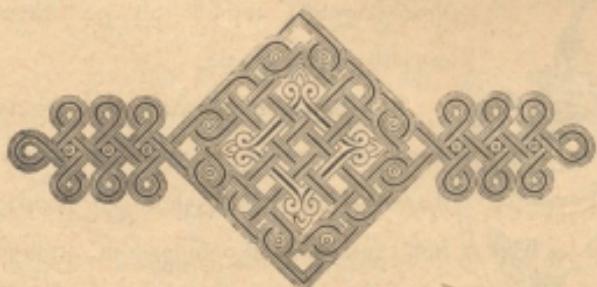
მეორე წელიწადს მაჭტედმა და მისმა ვეზირმა იკავებული
რომ გამოიარეს, ეველგან ამენებული სოფლები, ქალაქები
და კომპები დახვდათ. ბუების, ჭოტების და ღამურების ბუდეების
სახენებაც ქი არსად იუთ.

მზითვის ამბავს მტარვალას გული ისე მოელბო, რომ
ქვეშის დამძელებული აღმაშენებლად გადაექცია!

ეველგან მუშაობა იუთ გაჩადებული.

უკველ მხრიდგან ტკბილი მუშური ისმოდა და ხალხიც
ბედნიერად სცხოფრებდა.

დათიკო ჯანაშეილი

କାନ୍ଦୁପଣ୍ଡାଳୀ

(ੴ ਸਤਿਗੁਰ ਪ੍ਰਸਾਦਿ)

თევზები ბევრს რასმე სჭადენ: ზღვის
ძცვნარეს, ჭიებს და ბალახეულს, ქრი-
სტორის-კი სორცის მეტს არას მიირთმევდა.
ქორწილას, კარჩხანას და სხვა ათასგვარ
თევზეს მიმუშოდა.

საწელი თვეზები! რას არ იგონებდნენ,
რომ როგორმე დაუყარათ თავი ამ ონავარ
მტრისაგან. სან მცენარეებში იმაღლებოდნენ,
სან წელს აძლგრევდნენ, იქნება ვერ და-
გვინდოსო, სან ფხიას ფრთებს დაასვა-
დოებდნენ, მაგრამ ქარიულაპიამ მშვენია-

რად იცოდა ჟელა მათი ონი, ფრთხილად მოუვლიდა, მიე-
პარებოდა და სწრაფად დაეძერებოდა თავის მსხვერპლს.

ქართულაპია ისე გაკადნიერდა, რომ ტბაზე მოცურავე
იხვისა და ბარის ჭრებულებისაც-კი ჰელაპავდა. ისეთი გაუმაძ-
ღარი იყო, რომ თავის ნათესავებისაც არ ინდობდა, საკუთარ
ძეილებისაც არა ჟიზოგავდა.

სიუმბაწვილეში ქარიულაბიძის ქაცვი მომწვანოւ გამოიყენება,
იზრდებოდა და თან ქაცვიც ულამაზდებოდა. ასლა ზურვი მუქი
მწვანე ჰქონდა, მუცელი—თეთრი და ფხიანი ფრთება—მეტად
ღიაბაზი.

რაღან ჭამა მაღიანი იცოდა, კარგად იზრდებოდა, თით-
ქმის უოველ დღე მატულობდა წინაძი და, ვინ იცის, კიდევ
რამოდენა გაზრდებოდა, რომ ორი უბედურება ერთად არ
დასტესოდა თავზე.

ერთხელ ქარიულაბიძ გამოუდგა ჭიჭიინას. გული მოს-
დიოდა, რაღან ჭიჭიინა ბევრჯელ გაუსხლტა სელიდგან; ბო-
ლოს გაექანა, დაიჭირა, მაგრამ ისე უხერხულად წაავლო პირი,
რომ თევზის წვერიანი ძვლები ძიგ პირში გაერწო.

კბილები ქარიულაბიძ ბევრი ჰქონდა, მაგრამ რა ექნა,
როცა კბილებით მხოლოდ დაჭირა იცოდა და დაღეჭვა-კი არა.

მაღიან ეტეკინა პირი, მაგრამ ისე ითმენდა, რომ ქრთი
ცრემლიც არ გადომოუგდია.

ნელანელა დაემვა ტბის ძირას, იქ დაკისფენებო, მაგრამ
უეცრად მეორე უბედურება დაატევდა თავს,—ბაღები გაება.

მეთევ ზეებსაც ეს უნდოდათ. ქარიულაბიძ კარგიც იუო და
20 კირვანქაძისაც იწონიდა.

მეთევ ზეებზე ნაკლებ არც თევზებს და ტბის სხვა მცხოვ-
რებით გაჭარებიათ, ერთი მტერი მაინც მოვიძორეთ თავადა-
ნაო.

ლ. ელიავა

ვარდანას მსხვერპლის ამბავი

(სომხური)

არღანას გული სევდითა და ნაღვლით იქნ მოცული. თავის სევდა ნაღველის მოძროება არც თვით შეძლო, არც მას მტრედებს—თეთრსა და წითელს—რომელებიც მხრებზე უსხდნენ, ალერსით ეხახუნებოდნენ მის სახეს და გაოცებული შეჭერებდნენ ცრემლიას თვალებში.

დაპარაკი რომ შეძლებოდათ, რასაკვირველია, დაკითხებოდნენ: „რა დაგმართვია, ვარდან, რადა ხარ აკრე დაღონებული, ჩვენთ ამსახაგო? რატომ აღარ გვიალერსებ და არ გვითამაშები?“

მაკრამ მტრედებმა დაპარაკი არ იცოდნენ, მხოლოდ თავიანთ მძვენიერ კისერს სჭიმბავდნენ და წითელ ნისკარტით ლოვები ჰყავნდნენ ვარდანას.

ვარდანამ ღრმად ამოიოხოა და სიტყა:

— ჩემთ მვირფასო მეგობრებო, უნდა გაგეაროთ, სხვა გზა არ არის!

პირზე სელები მიიფარა და ხმა-მაღლა დაიწუო ქვითინი.

ამ ქვექნად სხვა მეგობარი ვიდა ჰყვანდა, ამ თუ მტრედის ვარდა? მხოლოდ ისინი ამხიძრულებდნენ და ანუგემებდნენ ვარდანას, როდესაც, დღიურ შრომით დაქანცული, ეზოში გამოვიდოდა თავის ბიძის ქარხნიდან შეადგესა ანუ საღამოს, დასასვენებლად. მტრედები ქარხნის კარების პირდაპირ ისხნენ კედელზედ და მოუთმენლად ელოდნენ ვარდანას. ფრთხილად სჭამდნენ ვარდანას ხელით საჭმელს, ვარდანა-კი უნდა

განძორდეს, თორებ სირანუშა უწამდოდ და უსაჭმლის გარდა ჩატარდა ჩებ და მოკვდება. ვარდანა-კი ამას ვერ იკისრებს.

— არა, არა! უნდა დავისხნა სირანუშა,— სთქვა გულში ვარდანამ და მოაგონდა, რა დიდი სიკეთე უკო მოსარეცხე მეზობლის ჰატარა ქალმა სირანუშამ, წერა-კითხვა ასწავლა ვარდანას.

მოაგონდა ისიცა, რომ დედ-მამის ვარდაცვალების შემდგა, თბილდ დარჩენილი ვარდანა ბევრჯერ გაუქცეოდა ხოლმე ანხსლ მაღლებს სახლიდგან და თავს სირანუშას თბილ ოთახში შეაუარებდა ხოლმე.

— არა, ის არ უნდა მოკვდეს, არა! — იმეორებდა ვარდანა.

ქარგად ჰქედავდა მოსარეცხეს უილაჭობას, ქარგად იცოდა, რომ სახლში ერთი გროში არ მოეპოვებოდა, დასაგირავებელი ან გასასეიდო-კი არაფერი ებადა.

— სირანუშა საწეალია, თან აებდეოუი, დადი ავადმეოუი!

იქნება ბიძა ჩემმა ძეიძლოს საწეალის ქალის ძველა? მაგრამ არა, თითონაც ბეჭრი ბავშვები ჰქეავს, იმასაც-კი სჩივის, ჩემს ძვილებს ჰარიდან ლუქმას ვაცლი, და ვარდანას ვაძლევო.

ერთად-ერთი სამუალება-და რჩებოდა ვარდანას: თეთრი და წითელი მტრედი გაეერდა სირანუშას სამველად.

ვარდანამ დიდი სანი აღარ იფიქრა. საჩქაროდ გაღიაში ჩასვა თრცვე, ძლივს ძეიგავდ ქვითინი, თვალ-ცრეკლიანმა კი ბეზე საჩქაროდ ჩაცრიბინა მირს და ერთის წუთის ძემდებ ქუჩაში იუთ.

ლამაზმა, ქონორა მტრედებმა გამვლელების უურადღება მიიჩიდეს, არა ნაძლებ უურადღებას იზიდავდა ვარდანას ნაღვლინი სახე და ცრემლ-მორეული თვალები.

— დედი, დედილო! უურე, რა ლამაზი მტრედებია! მიუიდე, დედილოჭან, მიუიდე! — უცებ დაიძახა ერთმა ჰატარამ, დედის ქალთას დასწია და ვარდანას წინ გაჩერდა.

— გასასეიდია? — ჰქითხა იმ პატარას ღედამ ვარდა კარგი გადასცემისათვის.

— დიალ, ქალბატონო, — მიუგო ხმის კანკალით ვარდანამ.

— თითოს როგორ აფასებ? ვარდანამ ფასი უთხრა. ქალი ერთს წერს დაფიქრდა და სთქვა:

— კარგი, ვიეთიდი, მხოლოდ მგრე გალით შენ თითონ უნდა მოიტანო ჩვენ სახლამდინ.

— ბალიან კარგი, ქალბატონო, — წაილუდლუდა ვარდანამ.

მანდილოსანი შორს არ სცხოვრობდა. ისინა ავიდნენ ერთ დიდ სახლის მეორე სართულაში, შევიდნენ მშვენიერად ძორთულ თახში, სადაც გამოცვივდნენ კივილ-ხიჭალით სხვა და სხვა წლოვანების ბავშვები.

— ოჟ, რა ლაშაზი მტრედებია!

— რა მშვენიერი ქოჩორაა ორივე!

— უურეთ! უურეთ! ნისკარტები წითელი აქვთ, წითელი!

— ფრთები რა მშვენიერი აქვთ!

— დედილოვან, დედილო, ეს წითელი ჩემი იქნება.

— დედილოვან, მეორეც მე მიუიღე.

ბავშვები გალის გარშემო ხტუნაობდნენ, იცანოდნენ და მხიარულად გაჰქითოდნენ, ვარდანას გულს-კი სეჭა შემოაწვა, ჰერმენობდა, რომ სამუდამოდ ჰქარებავდა მეგობრებს.

ბოლოს მანდილოსანმა ქისიან ფული ამოიღო და ვარდანას გაუწოდა. — თუმცა ცოტა მკირდა აფასებ, — უთხრა ქალიშა, — მაგრამ რადგანაც ჩემ ბავშვებს მრიელ მოეწონათ, აჟა შენი ფული.

ვარდანამ ფული გამოართვა, მაღლობა გადაუხადა, მაგრამ ადგილიდან არ იძვროდა.

— სხვა რადა გინდა? — ჰქითხა მანდილოსანმა.

— რაფერი, მხოლოდ... მხოლოდ იმ ერთს ჰქვიან თე-

თოი, მურაქეს-კი — წითელი, — წაიჩურჩულა ვარდანშეზე: უკიცხა
გარედ გამოვარდა და კისრის მტკრევით ჩაირბინა კიბეებსა.

ბავშვები ისე, იუვნენ გართულნი მტრედებით, რომ ვარდა-
ნას საქციული ვერც-კი მენიშნეს.

მეორე ღვეს სირანუშამ რძისა და წამლის სმა დაიწეო,
მისა ღებაც ვარდანას ეუბნეოდა, წამლისა და რძის დალევის
შეძეგვ, სირანუშას აყადმეოვობა შეუმსუბუქდაო.

ვარდანა მზრუნველის თვალით უეურებდა პატარა ქალს
და იღიმებოდა. უცბად გაჭქრა ის ბოლმა-ნაღველი, რომელ-
საც ჰკრძნობდა მტრედების მომორებით. მართალია, უფასებ
ღვე მირბოდა ის სხხლთან და ლია ფანჯრიდან იუერებოდა,
ბავშვები როგორ აწმევდნენ თავის მტრედებს, მაგრამ არასო-
დეს კრთ წუთხაც არ შეუნაიერა თავის საქციული.

სირანუშა სრულიად კარგად გახდა და კვლავ განაკრძო
ვარდანას სწავლება. რაც-კი თითონ კსწავლა, იძასაც ასწავ-
ლიდა. ორიგენი ერთმანეთს მაღ-მაღ ეკითხებოდნენ: როდის
დადგება ის ნეტარი ღრო, რომ ეკელა, ეკელა ბავშვს შეეძლოს
წერა-კითხვა, წიგნის სწავლა და თვალის ახელაო.

გ. კ — ისა

ՅՈՒՆԻՍ ՌԱՎՐԱԴԱՍԱՎԱԼՈ

ХՄ ԵԱԳՈՒՐՈՒԱ

(ՊՐԱՋՄԱՆ)

ամոցեալոմյ մյենս ամեանձային ճա զանի աելուզյ մոնձ;
մը տռոյուց իյմ ռոտաթմու քանչոյ ճա մյուրոյ ագար սուրո
ելոմու, մանամ կյոյս առ օնինցլու.

— առ մյեմուս, մամա, ռաջա և յազրուու! յանձ առ մոմեքարու,
ռու նաջուրուուս քրուս մաջլոյն կյոյլոյն?

— մաջլոյն! մաջլոյն կյոյլոյն նաջուրուում? նոյվա յան-
ցուուրոյն յաջուամա մամամ; — յը մյուս մյուս, յոն յանինցլու մաջուս-
տանձ նաջուրուու?

— յը յայլամ օյուս, մամա, ռու յարու մոնաջուրոյնեանց մոյս-
ցատ մաջուստանձ մարցես!

— իյմու մյուրոյնու յայլամրոյնու, մոյծրոյնք մայս տապան
մանանմլոյն, յտեռոց մանաբուու, ռու մանստանձ յերդյուո
նոյս մոցույզանյու, ռոցուրու ոցույսերու; առ մյուսնա տց էցրյուո
տայնյու ճա յայլամրու օյու մյուր մոյծրոյնք տայս մյուսն, — առ
զյեմուս իյմու ծրմանյես? յանին աելուզյ!

ոյույնք. մամ, մամ...

մամա (ցաջացրյենու). իյմագ! տց առ յանձ, ռու յանձ մոց-
ելոյն. — ոցույսերմա ինդյուն տայս ճա մյուրոյն լու լու լու.

առ, իյմու մյուլոյնու, յտեռնա մամամ նոյրուս ճա կյենրուսն,
նաջամդուս մուզուս յացուս ցրու օմյուրու; ռաց ոցույսերմա մոյսու-
ճա, ու տէվենց աջակուլատ մյույթեցը ուժատ. տէվենց զյուտնատ, ռու

სროლაზე ბდვილი არა იუო-რა და რაძღვნსაც გინდმოფენის
დით ნადირსა; ახლა სომ ჭედავთ, რა შეღები მოჰევა ასეთს
თქვენს ფიქრს, სამთავრის სასაცილონი იქავით დილიდანგვე,
არა განვიკონეთ რა, არ ენდეთ ჩვენს გამოცდილებას, არ
დაიჯერეთ ჩვენი რჩევა, ახლა სამივე სართ დამნაშავენი ჩემი
საბრძლო მედორის სიკვდილძი; მეც ვხედავ, რომ ჯერ დრო
არ გქონდათ ნადირობისა და ისევ ბალდები სართ. ერთ თუ
წელიწადს შემდეგ ვნახავთ და ახლა კი ისევ ბაღძი ითამა-
ძეთ, აგრე სჭობს. კმაწვილებმა ჩადუნეს თავი და შეწუხე-
ბულნი წავიღნენ მანისკენ. კმაწვილებმა თითონვე მოინდო-
მეს, ბაღძი და მარხათ მედორი, ჩემი საბრძლო მეგობა-
რი. იმის ისტორიასაც გიამბობთ და მეტყომთ, რად მიუ-
კარდა ისე მრიელ.

XVI მაღორი

მედორის კარგა სანია ვიცნობდი; მეც ახალგაზდა ვიუავი
და ის კიდევ ჩემზე პატარა, როდესაც ერთმანეთი გავიცაანით
და დავმეცობრდით, როცა უბედურად კცხოვრობდი ბოროტ
ფერმერებითან, რომელთაც მიუიღეს და რომელთაც მედეგ
გამოგეხქი. მალიან გამსდარი ვიუავი უსაჭმლობით. მედორი
ჰერვდათ სახლის მცველად, თუმცა კარგი მონადირე მაღლი
იუ; მედორიგე ძეაქცევდა სოლმე კმაწვილებს, პურს აჭმევ-
დნენ და მონარჩენ საჭმელს. რაძღვნ ჯერ უამბინია ჩემთვის,
საკუშნაობი შევიდოდი და მოვასწრობდი სოლმე, რომ რძესა
სფაძრნენ ქურდულად, ან ნაღებსა ჭხლიღნენ და სჭამდნენო. მე-
დორი კეთილი იუო, ჩემი, სიგამსდრე და სისუსტე აწესებდა;
ერთხელ კრთი დუქმა პური მომიტანა და თავმომწონედ მი-
თავაზა. — სჭამე, საბრძლო მეგობარო, მითხრა მან თავის ენა-

ზე— მე საკმაოდ მატებები, მენაკი უბრალო ბალაშების არა გაქვს რა და ისიც საკმაო არა გაქვს.

— კეთილო მედორ, უპასუხე მე,— შეხს ლუკმას იკლებ ჩემთვის, მე დაჩვეული ვარ ცოტა ჭამას და ისე არა კვრმნობ ძიმმილს, როგორც გვისია. უძილობას, მმიმე საქმეს და ცე მასაც-კი მიჩვეული ვარ.

გარწმუნებ, მეც მძიან, ჩემთ მეგობარო,— მითხრა მედორმა. დამიმტკიცე მეგობრობა და შესაძე ეს ჩემი მოტანილი ლუკმა. მართალია, დიდი არა არის რა, მაგრამ მასიამოვნებ და, თუ არ მიიღებ, დიდად მაწევინებ.

— მაშ, კარგი ჩემთ კეთილო მედორ, ისე მიუვარსარ, რომ უარს არ გჲომვი. გამოგიტედები, ეგ ჰური სარგებლოუბას მომიტანს, რადგანაც მძიან.

შევსაძე კეთილის მედორის ლუკმა. უჩვეულო სახდომ ძალიან ეუათი მომცა; მედორსაც დიდი შაღლობა გამოუცხადე. შემდეგაც ერველთვის მომიტანდა ხოლმე საუკეთესო და მოზდილ ლუკმას თავის ულუფიდან. საღამოთი ერთად მოწმებოდით ხის ანუ ბუქნარის ძირის და ვბაასობდით. სენიორი არავის ესმოდა ჩვენი ლაპარაკი, რადგანაც ჩვენ, ჰირულენი, სიტევებს არ ვხმარობთ, მაგრამ გვესმის ერთმანეთისა; თავისა, ეურებისა, კუდისა და თვალების მომრაობით ვაკებინებთ ერთმანეთს ჩვენს გულის ჰასუსს, როგორც ძდამიანები ქნის შემწეობით აგებინებენ ერთმანეთს; ერველსაფე. ერთ საღამოს მეტად დაღონებული მომისლოოვდა. — ჩემთ ამხანაგო, მითხრა მედორმა, მგონი დღეის იქით ვედარ მოგიტან ჰურს, ჰატრონებმა გადასწევირეს, ახლა იმდენად გაიზარდა, რომ უნდა დავაბათ და მსოლოდ დამ-დამე აუმჯათ ხოლმეო. ჰატრონის ცოლიც უავარდება ბავშვებს, ბეჭრ ჰურს აჭმევთ, მაგის ნებას

არ მოგცემთ, მე თითონ ვაჭმევ ხოლმეო, უფრო ქაშიტლებშიც ეარა ულებსო.

— ჩემთ კეთილო მედორ, ჩემთვის ნუ სწუხარ, დამძვიდდი, ხაჭირო არ არის, თავდამი ერთი ჯუჯრუტანა ვითოვნე, იქიდან თივას მივწვდები ხოლმე და უთველ დღე არხეინად შევეძლები.

— მართლა?! — შესძახა გახარებულმა მედორმა, — ძალიან მიამა ეგ ამბავი; თუმცა უფრო მესიამოვნებოდა გამეურ შენთვის ჩემი სახერდი; იმასაც ვწუხვარ, რომ მთელ დღეს დაბუმული ვარ და ვედარ მოვირბენ ხოლმე შენთან.

კიდევ დიდხანს ვიბაასეთ და გვიანობამდე არ გავმორებივართ ერთმანეთს. „დღე დავიძინებ ხოლმე, ამბობდა მედორი, ახლა შენც ბევრი საქმე არ გმქნება“

მეორე დღეს მართლაც მთელი დღე ვეზარ ვნახე ჩემი საბორლო მეტობარი. საღამოს მოუთმენლად ვეღოდი. უცებ შემომქმდა მისი უკირილი, მივარდი ღობეს, და რა დავინახე! ბოროტ სახლის პატრონის ცოლს ეჭირა მედორი და იმისი შვილი ჟიული სახერითა სცემდა. მაძინვე გავანგრე ღობე, მივარდი ჟიულის, მელავზე უკბინე და გავაგდებანე სეღიდან სახრე; დედაკაცმა გაუშვა მაღლი და იმანაც მოუსია საჩქარო ზედ. მეც ეგ მინდოდა მოვმორდი ჟიულის. ვაპირებდი ბინისკენ წასკლას, მაგრამ უერებძი სელი მტაცა დედაკაცმა და გაბირაზებულმა დაუვერია უსლის: „მომე დიდი სახრე, რომ ჰეჭა ვასწავლო ამ პარუტევს. ამისთანა საზიზდარი ვირი არ დაბადებულა ქვეანაზე. მომე, რაღა, ან შენ თითონ დაჭება“.

— მელავს ვეზარ ვიდებ, ისე მტკიცა, — სთქვა ტირილით ეუდის. მაძინ ფერმერის ცოლი მივარდა სახრეს და უნდოდა ჩემი ჯავრი ამოუქარა, მაგრამ სულელი ხომ არ ვიუავ, იქ მეცდა, გადავხტი ღობეზედ და მოვკურცხდე. მანძმ მოღვრე-

ბული სახრე მომხვდებოდა. ისიც უქან გამომედევნა, მეტად მარტიკეცა
მიგრიბოდი და თან დაცინოდი მის სირბილს; რაც უფრო
იდალებოდა, იმდენად უფრო ანხსლდებოდა; იმდენი ვარბეინე,
რომ სულ ოფლიმი გაიწერა და ვერ-კი მოძევია. სწო ვიუარე
ჩემის ამსახავის პავრი. მედორი ჩემს ბინაზე მიმაღლული
და ეღოდა ანხსლ ფერმერის ცოლის წასვლას. „აი, შე სამ-
ბლე, გაჟრინებულო, — ევიროდა გამმაბებული დედაკაცი; დამაცა,
მეგაზმო როდისმე, მამის გიჩვენებ მენს სეირს.“

მარტო დავრიჩი, მედორმა კრძალვით გამოჰეთ თავი სა-
მაღალავიდან, მიუახლოვდი და მეგეკითხე, რათ გცემდნენ მეთქი.

— იმისთვის, რომ ერთი ლუკმა ჰური აუიღე, რომე-
ლიც ბავშვებს ძირს დაეგდოთ; თვალი მემასწრო, დაუძახა
უძლის და უწეალოდ მაცემინა.

— არავინ გამოგეხსარჩლოდ?

— გამომეხსარჩლენ კი არა, ეველაძ ერთხმად დასძახეს,
დაჭება, დაჭებო, ეული, აგრე უნდა მაგასა, რომ მეთორედ იღარ
ჩაიდინოსთ. დარწილ ნუ გაქვთ, — ეუბნებოდა ერელი, ჩემი საქ-
მე მე ვიცი. აი, გიჩვენებთ, როგორც ვაწერმუტუნებ. მებმი-
რე თუ არა, იმათ ტაძი დაჭერეს და დასძახეს „ვაძა! ვა-
ძაო!“ „ერთი კიდევ, კიდევ!“

— აი, ის ბოროტე ლამწირაკები! — მევევიორე მე. რათ გან-
დოდა მედორ ის ჰური, განა არა გაჭამეს რა ვასშმად?

— როგორ არა, მაჭამეს, მაგრამ წევნში ისე ჩაძლილი-
ეთ ჰური, რომ შენთვის ვერა ამოვარჩიე რა, ის ემაწევილე-
ბის ჰური კი გარგი იქნებოდა შენთვის.

— ჩემთ საბრალო მედორ, ჩემის გულისთვის რად გაა-
დანძლვინე თავი! გმადლობ, გმადლობ, ჩემი მვიოფასო მე-
გობარო, არასოდეს არ დავივიწებ მენს სიკეთეს და პატი-
ვისცემას, მაგრამ გთხოვ, მეორედ ნუდარ იკისრებ მაგის-

თანა საქმეს. რა სასიამოვნო იქნებოდა ჩემთვის იშვიათობის
რომლისთვისაც შენ აგრე შეგაწუხებდნენ. მე მირჩევნიან, ჩე-
მი დღენი ხმელი ბალახის ძირები გვამო და შენ კი ბედნი-
კრად შეგულებოდე.

ან. ამილახვრისა

(შემდეგი იქნება)

ა ნ ა გ რ ა მ ა

პირველი — ბჟადალუოფობა,
ხელებით წარმომდგარია,
იმისი მეოსებითა
ბეჭრი სულდგმუდი მქოდარია.
მეორე გვაძლევს სინათლეს,
თუმცა თვით უჩინარია;
ხელს ვერ მევასებთ ვერავინ,
ხელთ უქმნელ რამ ლამშარია.
თრივე თხხის ასთოთი
საწერად მოსაზღარია.

მ. ლელაშვილი

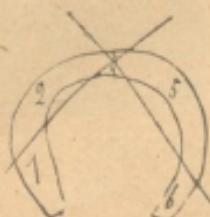
***

რ ი ბ უ ს ი

აღ-11 №-ზე მოთავსებულ გამოცანის აღსა:

ხაზები დარტყმისა ნაჩვენებია ნახატზე

ოქმუსის აღსნა: კარგი ცხენი მათრახს არ მოიხვედრება.

მიმღება ხელის მოჭერა

1909 წლის იანვრიდან 1910 იანვრამდეს: უკავშირი

საქართველოს სურათებისანი ქურნალი

ნ ა ქ ა ღ ც ლ ი

(წელიწადი მეტეთე)

წლიურ ხელის მომწერლებს მიეცემათ:

24 წიგნი გურიალი „ნაკადული“ მცირე წლიურანთათვის   **12** წიგნი გურიალი „ნაკადული“ მოზრდილობათვის.

პრემია: მიეცემა წლიურ ხელის მომწერლებს 1909 წ.
„რას გვიამბობს ოთახი“ (ავტორიუსისა)

ფერნალის ხელმძღვანელობის სწევს საგანგებოდ არჩევდი სარედაქტო კომიტესია.

ფასი ფერნალისა: წლიურად ხუთი მანეთი. ნახევარის წლით სამი შან. სამსდევარ გარედ: წლიურად შვიდი მანეთი. ნახევარ წლით ოთხი მან.

მცირე წლიურანთათვის 24 წიგნი სამი შან.—მოზრდილობათვის 12 წიგნი სამი შან.—ხელის-მიაწერა შიადება წლიურად და ნახევარი წლით. ფულის შემოტანა შეიძლება ნაწილ-ნაწილად.

ხელის მოწერა მიღება:

1) „ნაკადულის“ რედაქტორი, გოლოვინის პროსპ., ხუბალოვის სახლ., № 8, ყოველ-დღე 9—2 საათ., სამშაბათობით საღამოთიც.

2) წერა-კითხვის გამავრცელებელ საზოგადოების წიგნის მაღაზი, სახალის ქუჩა, სახლი თავიდან აზრულობისა. წლიურად ფასი ფურნალისა დამატებით, ესე იგი 36 წიგნისა რჩება ისევ 5 მანეთი.

ნაკადულის რედაქცია სთხოვს ხელის-მოწერთ:

ვისიც ფურნალის ნომრები და კლდება, მიმართონ აგენტს ან რედაქტორს, არა უგვიანეს ერთის თვისა.

ვინც შასალის გამოგზების დასაბეჭდათ ეთხოვთ გარკვევით და სუფთად იყოს დაწერილი.

რედაქტორი: მ. ი. დემურია.

გამომცემელი: თავ. პ. იუმანიშვილი.